

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 26 juni 2023
(OR. en)

11088/23

CYBER 172
COPS 349
POLMIL 172
RELEX 796
JAIEX 39
TELECOM 214
CFSP/PESC 928
POLCOM 138
HYBRID 44
DISINFO 51

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	26 juni 2023
aan:	de delegaties

nr. vorig doc.:	10526/23
Betreft:	Conclusies van de Raad over de digitale diplomatie van de EU - Conclusies van de Raad, door de Raad goedgekeurd in zijn zitting van 26 juni 2023

Voor de delegaties gaan hierbij de in hoofde genoemde conclusies van de Raad, die de Raad in zijn zitting van 26 juni 2023 heeft goedgekeurd.

CONCLUSIES VAN DE RAAD**over de digitale diplomatie van de EU****1. INLEIDING**

1. In een steeds moeilijker geopolitieke context, die nog ernstiger is geworden door de grootschalige illegale invasie en aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, zijn de bedreigingen voor het op mensenrechten gebaseerde en mensgerichte model voor digitale transformatie van de EU acuter geworden en wint het leiderschap van de EU en haar lidstaten op het gebied van internationale digitale governance aan belang. De ontwikkeling van technologieën die een transformatieve impact hebben op onze economie en samenleving, zoals artificiële intelligentie, gaat steeds sneller, terwijl de groene en de digitale transitie wereldwijd een enorme kans bieden voor duurzame ontwikkeling. De Raad onderstreept derhalve dat er op het gebied van mondiale digitale aangelegenheden behoefte is aan een krachtiger, strategischer, coherenter en doeltreffender EU-beleid en -optreden om de betrokkenheid en het leiderschap van de EU te bevestigen. Dit is essentieel om de strategische autonomie van de EU te versterken, met behoud van een open economie. In die context moeten de EU en haar lidstaten de samenwerking met partners over de hele wereld verder ontwikkelen door alle diplomatieke en beleidsinstrumenten te bundelen en ten volle te benutten, en door de complementariteit en samenhang tussen intern en extern beleid te waarborgen. Om deze doelstellingen te bereiken, moeten de EU en haar lidstaten de synergieën tussen het EU-beleid en -optreden versterken, met name op het gebied van mensenrechten, cyber-, hybride en digitale aangelegenheden. Dit betekent ook dat gestreefd moet worden naar synergieën met het beleid en optreden op het gebied van wetenschap en onderzoek, technologie, handel, economische veiligheid en toeleveringsketens. De Raad benadrukt ook dat de digitale vaardigheden en de betrokkenheid van jongeren moeten worden verbeterd en dat de samenwerking met belanghebbenden uit het maatschappelijk middenveld, zoals de academische wereld, culturele en wetenschappelijke instellingen, alsook met de particuliere sector en beroepsverenigingen, moet worden versterkt.

2. Op basis van de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de conclusies van de Raad¹ van 2022, waarin de beginselen, doelstellingen en instrumenten van de digitale diplomatie van de EU, gebaseerd op de universele mensenrechten, de fundamentele vrijheden, de rechtsstaat en de democratische beginselen, worden uiteengezet, benadrukt de Raad dat de uitvoering en samenhang van alle aspecten van digitale diplomatie moeten worden verbeterd door een reeks **prioritaire acties** uit te voeren.

2. **PRIORITAIRE ACTIES**

3. De Raad roept de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten op de mensenrechten, democratische processen en de rechtsstaat online op dezelfde manier te blijven eerbiedigen, beschermen en verdedigen als offline, met name door de digitale geletterdheid te verbeteren, en een mensgerichte en op de mensenrechten gebaseerde benadering van digitale technologieën, zoals artificiële intelligentie, gedurende hun gehele levenscyclus te bevorderen. In dit verband is er behoefte aan een risicogebaseerde aanpak en passende praktijken ten aanzien van de mensenrechten, met inbegrip van regelmatige en alomvattende mensenrechteneffectbeoordelingen, om de inachtneming van de geldende normen op het gebied van mensenrechten te waarborgen bij het ontwerp, de ontwikkeling en het gebruik van digitale technologieën, conform de visie op digitaal humanisme en behoud van de menselijke waardigheid.

In overeenstemming met het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie zullen de EU en haar lidstaten bijzondere aandacht besteden aan de bescherming van de rechten van personen in kwetsbare en/of gemarginaliseerde situaties, waaronder vrouwen, jongeren, kinderen, ouderen en personen met een handicap, ongelijkheden, zoals de digitale genderkloof, blijven aanpakken en meer actie ondernemen om alle vormen van discriminatie op welke grond dan ook krachtig te bestrijden, met bijzondere aandacht voor meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie, onder meer op grond van geslacht, ras, etnische of sociale afkomst, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, handicap, leeftijd, seksuele gerichtheid en genderidentiteit. De prioritaire actiegebieden blijven gericht op het bevorderen van een open, vrij, neutraal, mondiaal, interoperabel, betrouwbaar en veilig internet, op de online bescherming van mensenrechtenverdedigers en de veiligheid van journalisten, de bestrijding van internetafsluitingen, online censuur en onrechtmatig online toezicht.

¹ [Conclusies van de Raad over de digitale diplomatie van de EU](#), 18 juli 2022

4. De Raad roept de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten op de samenwerking in en met relevante **multilaterale en multistakeholderfora** verder te versterken door een Team Europa-aanpak te hanteren en daarbij de mogelijkheden voor lastenverdeling te onderzoeken met het oog op een betere coördinatie van digitale aangelegenheden. De EU zal daartoe:
- a) haar capaciteit versterken om inhoudelijke en gecoördineerde richtsnoeren inzake digitale aangelegenheden te verstrekken aan in Genève gevestigde organisaties, zoals de **Internationale Telecommunicatie-unie (ITU)** en de **Wereldhandelsorganisatie (WTO)** en de coördinatie versterken in andere belangrijke fora waar de rol van Team Europa in het debat over de ontwikkeling van het digitale beleid steeds sterker wordt, onder meer binnen de **Verenigde Naties**, het Bureau van de **Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten (OHCHR)**, de **speciale procedures van de VN**, de **UNESCO**, de **Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)**, de **Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE)** en de **Raad van Europa (RvE)**. Om een op mensenrechten gebaseerde en mensgerichte aanpak van digitalisering en opkomende technologieën te waarborgen, zal de EU daarbij zorgen voor nauwe coördinatie tussen diplomaten ter plekke, deskundigen in Brussel en de hoofdsteden van de lidstaten;
 - b) gezamenlijke standpunten overbrengen om voor een grotere impact te zorgen in de door de VN aangestuurde processen die de komende twee jaar zullen plaatsvinden en die bepalend zullen zijn voor de wijze waarop digitale aangelegenheden wereldwijd worden beheerd, met name de onderhandelingen over het **mondiale digitale pact** (Global Digital Compact – GDC) en de nauwe samenwerking met de **VN-gezant voor technologie**, vooral over kwesties op het gebied van mensenrechten en het open, inclusieve en gedecentraliseerde multistakeholdermodel van internetgovernance. De bijdragen van de EU aan het GDC moeten telkens gepaard gaan met contacten met partners uit de multistakeholdergemeenschappen;

- c) de rol van de EU in de **Internationale Telecommunicatie-unie** (ITU) versterken door de strategische doelstellingen te verduidelijken, met name met het oog op de Conferentie van gevolmachtigden in 2026, door gecoördineerde standpunten te ontwikkelen, in voorkomend geval in overleg met andere partners in de Europese Conferentie van de administraties van posten en van telecommunicatie (CEPT), met name op het gebied van telecommunicatienormen, ook van toekomstige generaties zoals 6G, radiocommunicatie en -ontwikkeling, door regio-overschrijdende outreach-activiteiten uit te voeren en door het engagement van de ITU om universele, zinvolle connectiviteit tot stand te brengen die de mensenrechten en fundamentele vrijheden eerbiedigt als strategische doelstelling te promoten; en de samenwerking versterken tussen de EU-lidstaten die in de ITU-Raad vertegenwoordigd zijn. De EU moet ook ijveren voor een sterkere coördinatie binnen de **Internationale Organisatie voor Normalisatie** (ISO) en andere normalisatiefora om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling van nieuwe technologieën is gebaseerd op interoperabele en/of open normen;
- d) streven naar gecoördineerde EU-standpunten over **kandidaatstellingen** bij de verkiezingen voor strategische functies in relevante internationale fora;
- e) in de **G7** samenwerken met partners om de beveiliging van kritieke digitale infrastructuur te versterken, de Data Free Flow with Trust te bevorderen en de veerkracht van mondiale ICT-toeleveringsketens te versterken; verder bijdragen aan de **G20**-doelstellingen inzake het delen van technische capaciteiten met ontwikkelingslanden;
- f) zich actief inzetten en substantiële vooruitgang boeken in de richting van een ambitieuze overeenkomst inzake e-commerce in het kader van de **Wereldhandelsorganisatie (WTO)**, met inbegrip van regels inzake Data Free Flow with Trust; samen met andere leden actief deelnemen aan het werkprogramma van de WTO inzake e-commerce, en het moratorium op douanerechten op elektronische transmissies permanent maken;

- g) multilaterale kwesties aanpakken als integraal onderdeel van de **digitale partnerschappen en andere relevant dialogen** met landen over de hele wereld, teneinde consensus te bereiken over de standpunten van de EU en de kernbeginselen die aan het regelgevingskader van de EU ten grondslag liggen te promoten;
- h) gecoördineerde standpunten ontwikkelen met betrekking tot de **architectuur van internetgovernance**. De Raad erkent het belang van deze kwestie en het kritieke tijdschema van de komende processen in verband met **internetgovernance** en verzoekt de hoge vertegenwoordiger, de Commissie (bijgestaan door deskundigenfora zoals de Groep op hoog niveau internetbeheer) en de lidstaten – via de bevoegde voorbereidende instanties en, in voorkomend geval, hun delegaties – om zich te richten op de volgende belangrijke multistakeholderfora. Hieronder vallen onder meer actieve steun van de **Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN)** bij kwesties van strategisch belang, zoals het waarborgen van de stabiliteit, beveiliging en interoperabiliteit van het internet; betere coördinatie tijdens de **Wereldtop over de informatiemaatschappij (WSIS + 20)** in 2025; alsook coördinatie om ervoor te zorgen dat een verbeterd **Forum voor internetbeheer (IGF)** na 2025 het belangrijkste mondiale platform blijft voor de digitale multistakeholderdialoog, teneinde het open, mondiale, vrije, interoperabele en gedecentraliseerde internet te blijven ondersteunen, ook in het kader van de onderhandelingen over een **mondiaal digitaal pact**. De mogelijkheden om samen te werken met de **Freedom Online Coalition (FOC)** moeten verder worden onderzocht.

5. De Raad roept de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten op om het web van strategisch belangrijke **bilaterale en regionale partnerschappen** optimaal te benutten door middel van versterkte partnerschappen en samenwerking: de Handels- en Technologieraad EU-VS en EU-India, de digitale partnerschappen met Japan, de Republiek Korea, Singapore en de toekomstige partnerschappen met Canada, de Digitale alliantie EU-Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, en om andere nieuwe strategisch relevante partnerschappen te verkennen en te ontwikkelen. Het nastreven van gemeenschappelijke regels voor digitale handel met Australië, India, Indonesië, Thailand en mogelijke onderhandelingen over digitale handel met de Republiek Korea en Singapore, alsook de onderhandelingen over verbintenissen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen met Japan zijn essentiële elementen van de inspanningen van de EU om **Data Free Flow with Trust** te bevorderen. Door het potentieel van deze partnerschappen ten volle te benutten, kan de EU zichzelf positioneren als leider en uitgelezen partner op het gebied van wereldwijde technologische ontwikkeling, normalisatie en governance en de veilige uitrol van **kritieke en opkomende technologieën** zoals halfgeleiders, kunstmatige intelligentie, 5G en 6G, onderzeese datakabels, onlineplatforms en kwantumtechnologieën.
6. De Raad is ingenomen met de vooruitgang die in de Handels- en Technologieraad EU-VS is geboekt op het gebied van normen voor de ontwikkeling en het gebruik van kritieke en opkomende technologieën. Zoals aangegeven tijdens de vierde ministeriële bijeenkomst in Luleå, Zweden, zijn de EU en de VS, gezien het hoge tempo van de technologische ontwikkelingen, vastbesloten om hun samenwerking op het gebied van technologische kwesties, onder meer op het gebied van AI, 6G, onlineplatforms en kwantumtechnologie, te intensiveren.

7. De EU is bereid haar inzet en samenwerking op te voeren om gemeenschappelijke uitdagingen aan te pakken en wil dat doen door haar aanbod aantrekkelijker te maken en beter af te stemmen op de behoeften van haar partners. Dit houdt in dat digitale kloven moeten worden gedicht, dat er moet worden voorzien in de bevordering en verstrekking van cyberbeveiligde **digitale openbare infrastructuur** en **digitale commons** die bijdragen aan de bruikbaarheid van nieuwe technologieën en gegevens waar de samenleving als geheel baat bij heeft, dat er betrouwbare en veilige internationale connectiviteit moet worden aangeboden, zoals onderzeese en terrestrische kabels of draadloze netwerken, en dat er rekening wordt gehouden met de beveiliging van de ICT-toeleveringsketen als belangrijk element voor de opbouw van een veerkrachtig digitaal ecosysteem². Met de **Global Gateway** beschikt de EU over de middelen om een concurrerend aanbod van geavanceerde investeringen in digitale infrastructuur te bieden, in combinatie met de strategische bevordering van de technologische oplossingen en normen van de EU, tezamen met een regelgevings- en wetgevingsdialoog om de digitale transformatie optimaal te benutten en tegelijkertijd de risico's ervan te beperken. Samen met capaciteitsopbouw en gerichte bijstand op het gebied van regelgeving op belangrijke gebieden, zoals cyberbeveiliging, platforms, data, AI en digitale identiteit, zou de EU een op mensenrechten gebaseerde en mensgerichte digitale transformatie moeten bevorderen. De **Digital for Development (D4D) Hub** is een goed voorbeeld van de aanpak van Team Europa voor digitale samenwerking met partnerregio's wereldwijd. De Raad is ingenomen met de **pakketten voor de digitale economie** die samen met Nigeria, de Democratische Republiek Congo en Colombia zijn aangekondigd, alsook met de digitale initiatieven van de Global Gateway, en roept de hoge vertegenwoordiger, de Commissie, de lidstaten en de financiële instellingen op om middels een **Team Europa-aanpak** meer **Global Gateway**-projecten³ op te zetten. Hij roept de **Europese Investeringsbank** met name op te bekijken of zij haar portefeuille van investeringen in veilige digitale connectiviteit, onder meer in mobiele netwerken en onderzeese kabels, kan versterken en verzoekt de Commissie verder te werken aan de ontwikkeling van de coördinatie van exportkredietfaciliteiten voor connectiviteitsprojecten, onder meer in combinatie met soortgelijke financieringsinstrumenten van gelijkgestemde partners.

² Zie: Conclusies van de Raad over de beveiliging van ICT-toeleveringsketen ([12930/22](#)).

³ Zie de lijst van 2023 van de vlaggenschip-projecten in het kader van de Global Gateway https://international-partnerships.ec.europa.eu/publications/global-gateway-2023-flagship-projects-infographics_nl

8. De Raad benadrukt het belang van nauwere samenwerking bij het aanpakken van buitenlandse manipulatie van informatie en inmenging (FIMI), met inbegrip van desinformatie, door buitenlandse dreigingsactoren, met name de Russische Federatie in het kader van onder meer de aanvalsoorlog tegen Oekraïne in de digitale ruimte, en onderstreept dat het belangrijk is de werkzaamheden binnen de EU en met partners, derde landen en andere belanghebbenden, met name onlineplatforms, op te voeren.
9. De Raad roept de hoge vertegenwoordiger, de Commissie, de lidstaten en financiële instellingen op om de gezamenlijke weerbaarheid te versterken door de opbouw van digitale capaciteit en samenwerking te verbeteren, met name door middel van de economische en investeringsplannen met partners in de **Westelijke Balkan** en het **Oostelijk Partnerschap**, in het bijzonder met de partners die een vooruitzicht op EU-lidmaatschap hebben, alsook in de landen van het **zuidelijk nabuurschap**, in overeenstemming met de digitale agenda voor de Westelijke Balkan, het EU4Digital-initiatief van het Oostelijk Partnerschap en de nieuwe agenda voor het Middellandse Zeegebied.
10. De digitale transformatie van Oekraïne is een essentieel onderdeel van de weerbaarheid van zijn economie en samenleving bij de verdediging tegen de Russische agressie en zal een belangrijke pijler van de wederopbouw vormen. De Raad onderstreept dat de weerbaarheid van het ICT-ecosysteem van Oekraïne moet worden versterkt en bevestigt dat de EU Oekraïne onwrikbare steun zal verlenen zolang dat nodig is.
11. In overeenstemming met de toezeggingen die tijdens de top EU-AU in 2022 zijn gedaan, roept de Raad de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten op de opbouw van digitale capaciteit en de samenwerking met **Afrika** te versterken en ervoor te zorgen dat de EU-investeringen in veilige digitale infrastructuur in Afrika worden gecoördineerd, zodat de capaciteitsopbouw en steun voor de ontwikkeling van adequate beleids- en regelgevingskaders worden voorbereid in samenwerking met de Afrikaanse Unie en partners zoals Smart Africa, teneinde een sterker continentbreed partnerschap op te zetten dat het belang van de betrekkingen tussen de EU en Afrika weerspiegelt.

12. De Raad roept het informele **EU-netwerk voor digitale diplomatie** op om strategische besprekingen te blijven voeren over belangrijke opkomende en uitdagende kwesties op het gebied van technologie en digitaal beleid, regelmatig bijeen te komen in uitgebreide samenstelling, waarbij in voorkomend geval andere Europese en gelijkgestemde partners, alsook andere belanghebbenden en relevante netwerken worden betrokken, en de coördinatie met het EU-cyberambassadeursnetwerk verder te versterken.
13. Met het oog op een gecoördineerde aanpak en om een doeltreffende positieve boodschap over digitale aangelegenheden te verspreiden, verzoekt de Raad de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten het opzetten van **informele digitale hubs** in belangrijke partnerlanden te bevorderen. In die hubs kunnen EU-delegaties en diplomatieke vertegenwoordigingen van de lidstaten nauw en op systematische en gecoördineerde wijze samenwerken, informatie uitwisselen en acties ondernemen met betrekking tot horizontale vraagstukken die verband houden met digitale en technologische ontwikkeling. Om deze netwerken doeltreffend te kunnen gebruiken, moeten zowel de EU als de lidstaten prioriteit geven aan middelen voor digitale diplomatie in het buitenland, de capaciteitsopbouw blijven versterken en de EU-coördinatie op digitaal gebied verbeteren.
14. De Raad erkent de belangrijke rol die de technologiesector kan spelen bij de ondersteuning van de EU-doelstellingen op het gebied van digitale diplomatie en roept de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten op de mogelijkheden te verkennen voor een gecoördineerde **dialoog en gestructureerde samenwerking met de technologiesector** op belangrijke strategische gebieden, waaronder kritieke en opkomende technologieën en veilige connectiviteit, om de gezamenlijke aanpak van de EU en haar innovatie en industriële groei te versterken en de Europese normen, regelgevingsbenaderingen en vertrouwde leveranciers wereldwijd aan te prijzen. De inspanningen moeten gericht zijn op het vinden van een gemeenschappelijke basis en op elkaar afgestemde strategische visies op grond van gedeelde waarden en belangen op het snijvlak van technologische ontwikkeling, normalisatie en geopolitiek, waar zowel de EU als de industrie baat bij hebben. Hierbij kan onder meer een beroep worden gedaan op de bedrijfsadviesgroep die is opgezet om de betrokkenheid van de particuliere sector bij de uitvoering van de Global Gateway te waarborgen, alsook op andere kaders voor industriële dialoog over digitale technologie, zoals de handels- en technologieraden, digitale partnerschappen, dialogen en allianties, alsook op belangrijke normalisatie-instellingen. Er moet gebruik worden gemaakt van de ervaring die is opgedaan met de betrokkenheid van het EU-kantoor in San Francisco bij de **technologiesector**.

15. De Raad onderstreept dat de EU en haar lidstaten, teneinde een rol te spelen bij het vormgeven van digitale geopolitiek, hun capaciteiten op het gebied van digitale diplomatie moeten opschalen, onder meer door betere samenwerking op het gebied van **instrumenten voor opleiding en informatie-uitwisseling**, ten behoeve van diplomaten van de EU en de lidstaten, waarbij moet worden gezocht naar synergieën en het delen van beste praktijken tussen de EU, de lidstaten, de academische wereld, de particuliere sector, het maatschappelijk middenveld en andere relevante belanghebbenden. De Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger en de Commissie om er binnen twee jaar voor te zorgen dat ten minste één ambtenaar in elke EU-delegatie over relevante deskundigheid op het gebied van digitale diplomatie beschikt en dat diplomaten die bij EU-delegaties worden geplaatst als onderdeel van hun predetacheringsproces een passende opleiding krijgen.
16. De Raad zal voor de **zomer van 2024** op dit punt terugkomen en verzoekt de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten regelmatig de **voortgang te beoordelen** en regelmatig verslag uit te brengen aan de Raad over de uitvoering van de digitale diplomatie.
-